

Parlamentaarased uudised

PIRET VIJAMAA
Eesti Rahvusraamatukogu
parlamendiinfo keskuse
infospetsialist

Välisriikide parlamentide uudiseid 2017. aasta novembrist 2018. aasta aprillini. Uudistest valiku tegemisel on kasutatud BNSi, teiste uudisteagentuuride ja meediaväljaannete ning parlamentide kodulehekülgedel leiduvaid materjale.

ALBAANIA. Albaania opositsiooni toetajad on mitmel korral avaldanud parlamendi ees meelt, sh üritanud tungida parlamendihoonesse istungit takistama. Detsembris protestis umbes 3000 meeleavaldajat ajutise peaprokuröri ametisse määramise vastu, nimetades seda põhi-seadusega vastuolus olevaks. Märulipolitsei tõrjus meeleavaldajaid tagasi, protestijad loopisid korra kaitsjaid suitsupommidega. Kokkupõrked toimusid ka hoone sees parlamendiliikmete vahel, käiku lasti suitsupomm, opositsioonisaadik Monika Kryemadhi lennutas peaministri suunas oma kingad. Parlament nimetas ajutise peaprokuröri 69 poolthäälega ametisse, otsust toetasid Euroopa Liit ja USA. Jaanuaris toimusid jälle meeleavaldused peaminister Edi Rama sotsialistliku valitsuse vastu, üle 10 000 (opositsiooni teatel 300 000) inimese tuli tänavaile Rama tagasiastumist nõudma, süüdistades

peaministrit sidemetes narkokaubandusega ning riigi vaesuses ja korruptsioonis.

AP-BNS, 18.12.2017, „Albaania opositsiooni toetajad kähmlesid parlamendi ees politseiga“;

Balkan Insight, 18.12.2017, „Albania elects temporary prosecutor amid parliament clashes“. – <https://goo.gl/kph5e9>

Balkan Insight, 20.12.2017, „Clashes in parliament raise tensions in Albania“. – <https://goo.gl/XpvAwo>

Deutsche Welle, 27.01.2018, „Albania anti-corruption protest sees thousands rally for government resignation“. – <https://goo.gl/deC7jL>

AMEERIKA ÜHENDRIIGID. Üle 40 aasta toimus Senati väliskomisjonis arutelu presidendi volituste üle tuumarünnaku käsu andmisel. Tunti muret, et president võib vastavasisulise otsuse langetada liiga kergekäeliselt. Väliskomisjoni esimees, vabariiklasest senaator Bob Corker on süüdistanud president Donald Trumpi kolmanda maailmasõja ohu tekitamises. Demokraadist senaator Chris Murphy väljendas samuti muret praeguse presidendi ettearvamatu poliitika pärast. Teiste hinnangul peab presidendil olema õigus talitada kõrvalise sekkumiseta. Kehtivate reeglite järgi ei saa Kongress ega kaitseminister takistada presidenti ennetavat tuumalööki andmast. Sõjaväelased peavad tuumarelva kasutamise korral alluma presidendile.

BBC News, 14.11.2017, „Senate committee questions Trump nuclear authority“. – <https://goo.gl/6HrH8T>

AFP-STT-BNS, 15.11.2017, „USA Senat is arutated presidenti tuumarelva kasutamise õiguste üle“.

Kongressi Esindajatekoja ja Senati vabariiklastest liidrid jõudsid 2017. aasta lõpul kokkulepele aastakümnete

märkimisväärseimates maksumuudatustes. Ettevõtte tulumaksu kärbiti 35 protsendilt 21 protsendile ja vähendati üksikisikute maksukoormust: ajutiselt langetati ka kõrgeimat eraisiku tulumaksumäära 39,6 protsendilt 37 protsendini (kehtib 2025. aastani). Sealjuures peavad ülikoolid hakkama tasuma makse annetustelt. Esindajatekoda kiitis 1,5 triljoni dollari suuruse plaani 224 poolt- ja 201 vastuhäälega heaks. Senat kinnitas kava 51 poolt- ja 48 vastuhäälega mõni tund varem. Üksmeelselt eelnõu vastu hääletanud demokraatide väitel ähvardavad muudatused hiiglaslikku riigivõlga veelgi suurendada ning soosivad ettevõtteid ja rikkaid. Maksukärbete seadus tühistab ka Obamacare'i sätte, mis nõuab enamikult ameeriklastelt tervisekindlustust, kohustades neid vastasel juhul trahvi maksuma. Tegemist oli president Donald Trumpi esimese suure seadusandliku võiduga.

AP-BNS, 13.12.2017, „USA Senat ja Esindajatekoda jõudsid maksumuudatustes kokkulepele“;

The New York Times, 19.12.2017, „Republican Tax Bill passes Senate in 51–48 vote“. – <https://goo.gl/HG6kSW>

AFP-BNS, 21.12.2017, „Trump tervitas Valges Majas maksureformi läbi surunud vabariiklasi“.

Märtsis proovisid senaatorid Bernie Sanders, Mike Lee ja Chris Murphy pretseedenditult võtta täidesaatvalt võimult tagasi kontroll sõja kuulutamise üle ning lõpetada USA relvajõudude osalemine Kongressi volitusteta sõjas Jeemenis, v.a juhul, kui Kongress selleks loa annab. Kuid Senat hääletas jätkamise kasuks, sõja lõpetamise vastu oli 55 ja selle poolt 44 senaatorit. 2015. aastast osaleb sõjas Jeemeni presidendi toetuseks Saudi Araabia juhitud koalitsioon, mida toetab ka USA sõjavägi Kongressi volitusega. ÜRO hinnangul on koalitsiooni õhurünnakud, kehtestatud blokaad ja sõja venimajäämine tekitanud Araabia poolsaare riigis maailma suurima humanitaarkatastroofi. 2001. aasta terrorirünnakute järel andis Kongress täidesaatvale võimule volitused sõjalise jõu kasutamiseks, et võidelda islamiäärmuslastega üle maailma.

The Guardian, 28.02.2018, „Yemen war: senators push to end US support of Saudi Arabia“. – <https://tinyurl.com/yd4mgyp6>

AFP-AP-BNS, 21.03.2018, „USA Senat hääletas Jeemeni sõjas osalemise jätkamise poolt“.

ARGENTINA. Detsembris kiitis Kongressi saadikutekoda tunde kestnud arutelu järel heaks pensionireformi, mis muudab pensionite arvestamise aluseid. Reformi pooldas 127 saadikut ja vastu oli 117. Senat kiitis eelnõu heaks kuu varem. Reform on osa president Mauricio Macri kavandatud muudatustest, vähendamaks riigieelarve puudujääki. Buenos Aireses asuva parlamendihoone ees toimusid politsei ja meeleavaldajate vahel kokkupõrked, milles sai viga umbes 150 inimest ja umbes 60 peeti kinni. Muudatuste vastu toimus ka ametiühingute üldstreik. Kriitikute sõnul kärbib reform pensioneid ja pensionimakseid ning vähendab vaestele peredele mõeldud abiraha.

AP-BNS, 19.12.2017, „Argentina vastuoluline pensionireform läbis parlamendi“;

Bloomberg, 05.01.2018, „Argentina: 'divisive' pension system reform enacted“. – <https://goo.gl/eya5bx>

ARMEENIA. Novembris muutis Rahvusassamblee kaitseväeteenistuse seadust. Presidendi allkirja saanud muudatused võimaldavad õppuritel sõjaväeteenistust edasi lükata vaid juhul, kui 18aastaseks saanud sõjaväekohuslane allkirjastab lepingu, millega lubab pärast lõpetamist teenida kolm aastat sõjaväes. Pärast muudatuste vastuvõtmist protesteerisid tänavatel sajad tudengid, viis tudengit korraldasid näljastreigi.

PanARMENIAN.Net, 29.11.2017, „Armenian president ratifies new law on military service“. – <https://goo.gl/Z5g86u>

Detsembris võttis Rahvusassamblee vastu koduvägivalla vastase seaduse. Seadus sai 75 poolt- ja 12 vastuhäält. Seaduse vastuvõtmist toetasid mitmed kodanikualgatused, sh välismaal elavad kaasmaalased. Seaduse pooldajate sõnul on positiivne, et sätestati näiteks ohvrite andmete salastatuse printsiip,

vägivallatseja eemaldamine kodust teatud ajaks, politsei kaitse tagamine ohvrile, kui ta pöördub koju oma asjade järele jm, mida varem seadustes ei olnud. Negatiivsena nähti lepitusmenetluse osa, sest see võimaldab vägivaltsel ohvrit mõjutada. Seaduse vastaste sõnul pole Armeenia traditsiooniliste väärtustega kooskõlas, et valitsus sekkub perekonna siseasjadesse. Seaduse toimumiseks on vaja vastu võtta rakendusaktid ja tegevusjuhised.

The Armenian Weekly, 08.12.2017, „Armenia adopts law against domestic violence at last“. – <https://goo.gl/fLxyhV>
PanARMENIAN.Net, 13.12.2017, „Armenia parliament passes domestic violence law at final reading“. – <https://goo.gl/MEGXNK>

Veebruaris käisid Armeenia seadusandjad ametlikul visiidil Mägi-Karabahhi piirkonnas. Kohtumisel Mägi-Karabahhi sõjaväejuhiga andsid Rahvusassamblee esindajad sõjaväele üle 10 miljoni drahmi (umbes 16 860 euro) suuruse annetuse, mis tuli Rahvusassamblee liikmetelt ja ametnikelt.

PanARMENIAN.Net, 07.02.2018, „Armenia parliament donates AMD10 million to Artsakh army“. – <https://goo.gl/vB9XAW>

AUSTRALIA. Novembris kiitis Senat 43 poolt- ja 12 vastuhäälega heaks samasooliste abielude seadustamise. detsembris võttis Esindajatekoda seaduse vastu sedavõrd suure hääleenamusega, et hääle kokkulugemist ei peetud vajalikuks. Muudatuste kohaselt defineeritakse abielu nüüdsest kui liitu kahe inimese vahel. Suurem osa rahvaesindajatest oli lubanud austada austraallaste tahet: eelnevalt tehtud küsitluse andmetel toetas umbes 60 protsenti vastanutest samasooliste abielude seadustamist. Parlamendis tehti kohe ka abieluettepanek – Esindajatekojas eelnõu menetlusse võtmisel tegi geisaadik Tim Wilson oma elukaaslasele abieluettepaneku.

AFP-BNS, 04.12.2017, „Austraalia geisaadik tegi parlamendi ees abieluettepaneku“;

AP-AFP-BNS, 07.12.2017, „Austraalia parlament kiitis heaks samasooliste abielu“;

The Guardian, 07.12.2017, „Marriage equality law passes Australia's parliament in landslide vote“. – <https://goo.gl/v8UV1o>

BRASILIA. Veebruaris kiitsid Kongressi alamkoda ja Senat (55 poolt- ja 13 vastuhäälega) heaks presidendi määruse, millega anti Rio de Janeiro osariigi sõjaväele täielik kontroll julgeolekuoperatsioonide üle, et võidelda organiseeritud kuritegevusega. President Michel Temeri sõnul on ta sunnitud rakendama äärmuslikke meetmeid, sest olud nõuavad seda. Uus kord kehtib aasta lõpuni. Sõjavägi tegutses juba varem Rio de Janeiro linna slummides ehk *favela*'des, mis on suuresti kurjategijate kontrolli all, kuid allutatakse nüüd osariigi politseiarmeele. Armee saab sellised volitused esmakordselt pärast demokraatia taastamist 1985. aastal, millele eelnes 21 aastat kestnud sõjaväehunta võim. Kuritegevus riigis on kasvanud viimaste aastate majandusraskuste ja naftahindade languse tõttu.

AP-BNS, 21.02.2018, „Brasilia Kongress toetas sõjaväele juhtrolli andmist Rio osariigis“;

Business Insider, 21.02.2018, „Brazil has committed to an 'extreme measure' to combat crime in Rio — and it could be a model for the rest of the country“. – <https://goo.gl/brqX7Q>

Veebruaris võttis Kongressi alamkoda vastu sõidujagamisteenust pakkuvate IT-platvormide (nt Uber) tegevust reguleeriva seaduse. Senat kiitis eelnõu heaks eelmisel aastal. Menetlemise käigus kaotati teenusepakkujate mõjutusel mitmed piirangud (nt nõue, et juht oleks ka auto omanik), alles jäeti kohalike omavalitsuste õigus määrata täpsemad reeglid. Uberi ja Cabify esindajad väljendasid seadusega rahulolu.

Reuters, 01.03.2018, „Brazil Congress approves rules for Uber, other ride-hailing apps“. – <https://goo.gl/XGAR8R>

BULGAARIA. Detsembris võttis Rahvusassamblee 126 poolthäälega vastu otsuse külmutada vähi ja mõne teise haruldase haiguse innovatiivse ravi riiklik rahastamine. Detsembri algul pani president Rumen Radev parlamendis

kinnitatud 2018. aasta tervisekindlustuse fondi eelnõule sel põhjusel veto, kuid Rahvusassamblee tühistas selle. Tervishoiuministerium soovis nii kokku hoida 25–30 miljonit leevi (umbes 12,5–15 miljonit eurot). Rahvusassamblee hääletus kutsus esile üldsuse pahameele, patsientide esindusorganisatsioonid ja sotsialistid ähvardasid riigi kohtusse kaevata. Protestide tulemusel muutis valitsuspartei GERB varasemat seisukohta ja kokkuhoiumeede tühistati.

Balkan Insight, 15.12.2017, „Bulgarian medical treatment funding freeze sparks outrage“. – <https://goo.gl/9hgrbw>

Balkan Insight, 21.12.2017, „Bulgarian MPs retract controversial medical funding freeze“. – <https://goo.gl/BMmTYM>

2017. aasta lõpul, veidi enne riigi saamist ELi eesistujamaaks, võttis Rahvusassamblee vastu korruptsioonivastase seaduse. Alates Bulgaaria ELi astumisest 2007. aastal on EL pidevalt avaldanud survet, et teha kohtureform ja vähendada korruptsiooni. Pärast kaks aastat kestnud vaidlusi kiitsid seadusandjad heaks mitme korruptsioonitõrjeagentuuri liitmise üheks suuremaks ametiks. President Rumen Radev pani seadusele veto, sest tema sõnul ei taga see korruptsioonist teatanud isikute kaitset ning loodava institutsiooni juhtkonna valimine parlamendi poolt tekitab politiseerituse ohu. Jaanuaris tühistas Rahvusassamblee presidendi veto ja võttis seaduse 146 poolt ja 76 vastuhäälega muutmata kujul uuesti vastu.

AFP-BNS, 12.01.2018, „Bulgaaria parlament kinnitas vastuolulise korruptsioonitõrjeseaduse“;

Novinite, 12.01.2018, „MPs adopted the Anti-Corruption Act despite presidential veto“. – <https://goo.gl/hXeifEG>

The Sofia Globe, 20.02.2018, „Bulgaria mulls amendments to anti-corruption law“. – <https://goo.gl/Kfua1e>

ETIOOPIA. Jaanuaris võttis parlament vastu seadusemuudatused, millega keelustati välismaalastel Etioopiast lapsendamise. Muudatused lähtusid murest, et välismaal ei tagata Etioopia lastele sobivat arengukeskkonda ja neid väärkoheldakse.

Näiteks 2013. aastal mõisteti ameeriklastest abielupaar süüdi Etioopiast lapsendatud tüdruku surnuks näljutamises. Parlamendis leiti, et riik peab orbude jt haavatavas olukorras laste eest hoolitsemisega toime tulema, kuid väljendati ka muret kohaliku hoolekandesüsteemi võimekuse üle. Viimase 12 aasta jooksul on välismaalased lapsendanud 25 000 Etioopiast pärit last, kuid neist 7000 käekäigust pole riigi ametnikel pärast adopteerimist enam mingit teavet. Peale selle kardetakse adopteerimise sildi all toimuvat rahvusvahelist inimkaubandust.

African Press Agency, 10.01.2018, „Ethiopia bans foreign adoption“. – <https://goo.gl/QCsMcZ>

STT-BNS, 10.01.2018, „Etioopia keelustas lapsendamise välismaalastele“.

GRUUSIA. Detsembris võttis parlament vastu seadusemuudatused, millega suurendati riiklikult finantseeritava Gruusia avalik-õigusliku ringhäälingu tegevusvabadust. Vastavalt muudatustele ei pea ringhääling enam järgima riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid ega kuulutama meediateenuste ja -toodete ostmiseks välja riigihanget. Samuti anti luba lasta reklaami igal ajal (seni vaid spordi- ja rahvusvaheliste sündmuste kajastamise vahele), v.a vaadatavuse kõrgajal kell 7–12 tööpäeviti ja puhkepäevadel. Kasutamata jäänud raha ei pea riigieelarvesse tagastama jne. Eelnõu kritiseerisid eratelejaamad, väites, et seadus halvendab nende olukorda ja president Giorgi Margvelašvili pani eelnõule veto. Kuid veebruaris tühistas parlament selle 83 poolthäälega. Kuna president seadust ikkagi ei allkirjastanud, saadeti see vastavalt protseduurireeglitele allkirjastamiseks parlamendi spiikrile.

Civil Georgia, 23.12.2017 „Parliament adopts controversial amendments to Broadcasting Law“. – <https://goo.gl/ge6pYB>

Parliament of Georgia, 21.02.2018, „The Parliament overriding the presidential veto on the Bill on Broadcasting“. – <https://goo.gl/p7EusT>

Georgia Today, 01.03.2018, „Georgian president refuses to sign amendments to Broadcasting Law“. – <https://goo.gl/yPwpTS>

Märtsis võttis parlament koalitsiooni 115 poolthäälega vastu põhiseaduse parandused. Uus põhiseadus võeti vastu alles eelmise aasta oktoobris, kuid Veneetsia komisjoni ettepanekul tehti kiiresti muudatused. Uus põhiseadus, mis muudab riigi parlamentaarseks vabariigiks, jõustub suures osas 2018. aasta lõpus pärast järgmise presidendi valimist. 2024. aastast hakkab presidenti valima valimiskogu. 2020. aasta parlamendivalimised tulevad segasüsteemi alusel, 2024. aastast muutub valimissüsteem proportsionaalseks. Märtsis tehtud põhiseaduse parandused hõlmasid näiteks valimiskünnise langetamist viielt protsendilt kolmele ja 2020. aasta valimistel valimisliitude moodustamise lubamist.

1tv.ge, 20.03.2018, „Venice Commission welcomes Georgia's constitutional amendments”. - <https://goo.gl/orSVdo>

Agenda.ge, 24.03.2018, „Georgian parliament ratifies final version of state constitution”. - <https://goo.gl/bfhg6N>

Georgia Today, 24.03.2018, „Georgian PM comments on new Constitution”. - <https://goo.gl/gmmVo6>

HIINA. Novembri algul muutis Rahvakongress karistusseadustikku ja lisas kriminaalkaristuse riigi hümni lugupidamatu avaliku esitamise eest. Eraldi seadus, milles sätestati hümni kasutamise kord, võeti vastu paar kuud varem. Hümn ei tohi nt mängida matustel ja muudel sobimatutel juhtudel, hümn avalikul esitusel peavad kuulajad seisma ja pühalikult kaasa laulma. Nüüd laiendati enne vaid lipu ja vapi rüvetamise eest ette nähtud karistusi ka hümni teotamisele. Karistatav on sõnade pahatahtlik ümbertegemine ja hümn moonutatud kujul mängimine või laulmine. Karistusena sätestati poliitiliste õigusteta jätmine ja kuni kolme aasta pikkune vanglakaristus. Riigi praegune hümn on kasutusel 1949. aastast.

Reuters, 01.09.2017, „China makes disrespect of national anthem a crime”. - <https://goo.gl/GVb7GV>

The Guardian, 04.11.2017, „China's patriotic crackdown: three years in jail for 'disrespecting' national anthem”. - <https://goo.gl/5ftL9S>

National People's Congress of the People's Republic of China, 06.11.2017, „Disrespecting national anthem to get criminal punishment”. - <https://goo.gl/apQTKd>

Märtsis kiitis Rahvakongress Kommunistliku Partei ettepanekul heaks põhiseaduse muudatused, mis mh võimaldavad president Xi Jinpingil jääda võimuldamata ajaks, sest kaotati presidendi kahe järjestikuse ametiaja piirang. Üks ametiaeg on viis aastat. Rahvakongressi otsus lõpetab 35 aastat kehtinud kollektiivse juhtimise ajastu, mille viis sisse endine president Deng Xiaoping. Rahvakongress kiitis muudatuse heaks 2958 poolt- ja kahe vastuhäälega. Kolm saadikut jäi erapooletuks. 2013. aastast riiki juhtinud Xi, keda peetakse viimase kolme kümnendi mõjuvõimsamaks Hiina liidriks, on ka partei esimees ja sõjajõudude juht. Oktoobris jäädvustati Xi nimi ja mõtted partei põhikirjas – samm, millega ta tõusis kommunistliku Hiina rajaja Mao Zedongi kõrvale. Samuti lisati Xi nimi ja filosoofia riigi põhiseadusesse. Nädal hiljem kiitis parlament ühehäälselt heaks Xi Jinpingi jätkamise teisel ametiajal.

ERR Uudised, 11.03.2018, „Hiina parlament kiitis heaks presidendi ametiajapiirangu kaotamise”. - <https://goo.gl/x7vpfN>

National People's Congress of the People's Republic of China, 12.03.2018, „Constitutional amendment good for China's enduring peace, stability”. - <https://goo.gl/TXp3J1>

AFP-AP-BNS, 17.03.2018, „Hiina parlament kiitis ühehäälselt heaks Xi ametis jätkamise”.

HOLLAND. Veebruaris kiitis Senat napi häälteenamusega (38 poolt, 36 vastu) heaks seadusemuudatused, millega muudeti kõik riigi kodanikud alates 18. eluaastast automaatselt potentsiaalseteks organidoonoriteks, kui nad just ise selle vastu ei ole. Edaspidi saadetakse kõigile kodanikele kaks kirja, millega küsitakse nende nõusolekut, saamaks organidoonoriks. Kui teisele kirjale vastust ei saada, arvestatakse seda kui nõusolekut. Alamkojas sai eelnõu 2016. aastal napi toetuse. Eelnõu kriitikud heitsid ette, et valitsus saab liiga suured õigused surnukehade üle, seepärast muutis algataja eelnõu nii, et juhul, kui lahkunu pole oma eivat suhtumist väljendanud, jääb viimane sõna omastele. 2016. aasta esimesel

poolle suri riigis umbes 57 inimest, kes oleksid vajanud doonororganit.

Expatica, 13.02.2018, „Dutch agree law to list all citizens as organ donors“. – <https://goo.gl/iLNuKm>

Independent, 14.02.2018, „Netherlands passes bill introducing opt-out organ donation“. – <https://goo.gl/hLFsrD>

Veebruaris tunnistas parlament ülekaalukalt 1915. aastal Osmani impeeriumis armeenlaste vastu sooritatud tapatalgud genotsiidiks. Alamkoda toetas 142 poolt- ja kolme vastuhäälega ettepanekut, mis nõudis et „parlament ei räägiks armeenlaste genotsiidist ebamääraselt“. Alamkoda toetas ka valitsuse esindaja saatmist 24. aprillil Jerevani genotsiidi mälestusüritustele. Hollandi välisministri kohusetäitja Sigrid Kaas teatas kohe, et kuigi valitsuskoalitsioon toetas otsust, jääb valitsus selles küsimuses talitsetuks. Välisministri sõnul ei anna Hollandi valitsus hinnangut, kas tegemist oli genotsiidiga või mitte. Hollandi Vabaduspartei ettepanek, et valitsus tunnustaks tapmisi genotsiidina, ei saanud parlamendiliikmete toetust. Juhtunud on genotsiidina tunnustanud üle 20 riigi.

AFP-BNS, 22.02.2018, „Hollandi parlament tunnistas armeenlaste genotsiidi“.

IISRAEL. Detsembris võttis Knesset üle neljakümne tunni kestnud obstruktsiooni järel vastu kriminaalmenetluse seaduse muudatused, millega teatud juhtudel lõpetatakse senine praktika, mille kohaselt andsid politseinikud prokuröridele uurimise lõppfaasis kirjaliku soovitusel esitada süüdistust. Samuti takistavad muudatused andmete edastamist meediale – uurimistulemuste loata avaldamine võib politseinikele jt ametnikele kaasa tuua kuni kolmeaastase vangistuse. Korruptsioonisüüdistustega silmitsi seisva parempoolse peaministri Benjamin Netanyahu parteikaaslaste algatatud eelnõu sai 59 poolt- ja 54 vastuhäält. Seaduse pooldajate sõnul on vaja kaitsta neid uurimise all olevaid kodanikke, kellele kunagi süüdistust ei esitata. Kriitikute

sõnul on tegemist katsega politseid vaigistada. Tänu tugevale vastuseisule muudeti eelnõu menetluse käigus, muudatused ei kehti käimasolevate, sh ka Netanyahu juurdluste puhul.

AP-BNS, 28.12.2017, „Iisraeli parlament kiitis heaks vastuolulise korruptsiooniseaduse“;

The Knesset, 28.12.2017, „Knesset passes „police recommendations law“ after marathon debate“. – <https://goo.gl/Qx3iGa>

2018. aasta algul võttis Knesset vastu seadusemuudatused, millega muudeti keerulisemaks Jeruusalemma mistahes piirkonna Iisraeli võimu alt loovutamine. Edaspidi vajab selline otsus parlamendis 2/3 häälteenamust (vähemalt 80 poolt senise lihthäälteenamuse ehk 61 asemel). Peale selle eeldab maa loovutamine endiselt referendumi korraldamist. Kaotati senine piirang, mis ei lubanud pealinna munitsipaalpiire muuta. Muudatusi toetas 64 ja vastu oli 51 Knesseti liiget. Samas saab seadust uuesti muuta lihthäälteenamusega. Jeruusalemma staatus on üks Iisraeli-Palestiina konflikti tundlikumaid küsimusi, Iisrael okupeeris Jeruusalemma ja Läänekalda 1967. aasta sõjas ning annekteeris hiljem Ida-Jerusalemma, mida palestiinlased sooviksid oma tulevase riigi pealinnaks.

The Knesset, 02.01.2018, „Knesset passes law requiring 80-MK majority for giving up Israeli sovereignty over any part of Jerusalem“. – <https://goo.gl/MPUFxX>

ERR Uudised, 06.01.2018, „Araablased nõuavad Ida-Jerusalemma tunnustamist Palestiina pealinnana“. – <https://goo.gl/hjFmLT>

Märtsis võttis Knesset vastu terrorismivastase seaduse täiendused, mis annavad politsei piirkonnaülematele voli seada tingimusi terroristide surnukehade omastele väljaandmiseks. Näiteks juhul, kui politseiülemal on põhjust karta, et matusel heroiseeritakse terrorismi või selle tulemusel pannakse toime järgmine terroriakt, on õigus nõuda matusest osavõtjate arvu piiramist, kindlaks määrata selle toimumise aeg ja koht jne. Surnukeha omastele loovutamist võib seni edasi lükata, kuni nad tingimustega nõustuvad.

Seadusemuudatuste poolt oli 48 ja vastu 10 Knesseti liiget. Muudatused tingis kõrgeima kohtu eelmisel aastal langetatud otsus, millega keelati terroristide kehadega kauplemine, sest seadustes pole selliseid sätteid. Kohus andis valitsusele pool aastat aega seadusemuudatuste vastuvõtmiseks.

The Knesset, 08.03.2018, „Knesset passes law granting police the authority to hold terrorists' bodies”. – <https://goo.gl/WUUqL9>

IRAAK. Parlament tegi avalduse, milles nõudis välisriikide sõdurite riigist lahkumise ajakava. Parlament väljendas tänu kõikidele riikidele, kes on toetanud Iraaki võitluses Daeshi (äärmusrühmituse Islamiriik) vastu ja kutsus valitsust koostama ajakava välissõdurite lahkumiseks. USA moodustas 2014. aasta oktoobris 74 riigist ja rahvusvahelistest organisatsioonidest koosneva koalitsiooni võitluseks Islamiriigi vastu, mis oli hõivanud toona suure osa Iraagi põhja- ja lääneosast. Koalitsiooni põhijõud koosnevad riigis baseeruvast 5000 USA sõdurist.

AFP-BNS, 01.03.2018, „Iraagi parlament nõudis välisriikide sõdurite lahkumise ajakava”.

ITAALIA. Märtsi alguses toimusid riigis parlamendivalimised, millega otsustati alamkoja 630 ja Senati 315 uut liiget. Esmakordselt riigi ajaloos mainisid kõik parteid valimiskampanias ELI ning tegid seda väga erineva rõhuasetusega, kuid sisulist debatti ei toimunud. Lõpptulemusel said euroskeptilised parteid üle poole häältest. Parteidest sai kõige suurema toetuse populistlik Viie Tähe Liikumine M5S (ligi 33 protsenti). Siiski jäadi alla parempoolsele koalitsioonile, mis kogus 37 protsenti häältest. Matteo Renzi Demokraatliku Partei toetus langes võrreldes 2014. aastaga ligi poole võrra. Valituks osutusid näiteks Viie Tähe Liikumise kandidaat Piera Aiello, minevikus maffia vastu tunnistusi andnud poliitik ja esimese mustanahalise senaatorina Nigeeria taustaga Tony Iwobi, paremäärmusliku Põhjaliga peamine kõneisik migratsiooni

küsimustes. Viie Tähe liider Luigi Di Maio kinnitas pärast valimisi, et nad ei taotle ELi ega eurotsoonist lahkumist, vaid on aeg juurelda ELi muutmise üle.

AFP-BNS, 05.03.2018, „Itaalia parlamenti sai maffia vastu tunnistusi andnud poliitik”;

AFP-BNS, 06.03.2018, „Itaalia esimene mustanahaline senaator esindab paremäärmuslasi”;

ERR Uudised, 07.03.2018, „Itaalia Viie Tähe Liikumine ulatas käe vasakerakondadele”. – <https://goo.gl/tmT6WR>

Politico, 13.03.2018, „5Star leader: Brussels has nothing to fear”. – <https://goo.gl/Q63gV5>

Politico, 15.03.2018, Alemanno, A. „Will Italian populism save Europe?”. – <https://goo.gl/4GNePF>

ERR Uudised, 23.03.2018, „Itaalia parlament koguneb spiiikreid valima”. – <https://goo.gl/hWB5cg>

KANADA. Jaanuari lõpus kiitis Senat heaks seaduse, millega muudeti riigi hümn ingliskeelne versioon sooneutraalseks. Prantsuskeelne juba on seda. Hümn „O Canada” värs „true patriot love, in all thy sons command” sõna *sons* (pojad) asendati värsis sõnaga *us* (meie): „in all of us command”. Alamkoda kiitis muudatuse heaks juba 2016. aasta juunis, Senatis võttis eelnõu menetlemine aega konservatiivide vastuseisu tõttu. Eelnõu algataja, liberaalne seadusandja Mauril Bélanger oli alamkojas eelnõu vastuvõtmise tunnistajaks, kuid suri paar kuud hiljem. Alates 1980. aastast, kui „O Canada” sai hümniks, on seda värsirida korduvalt muuta üritatud.

AP-BNS, 01.02.2018, „Kanada Senat toetas riigihümni sooneutraalseks muutmist”;

Senate GRO, „O Canada now includes all of us”. – <https://goo.gl/kfrEmc>

KASAHSTAN. Detsembris kiitis Senat heaks korrakaitseaduse muudatused. Korrakaitseametkondi kohustatakse teavitama inimesi sellest, et neid on pealt kuulatud. Kodanik võib soovi korral ametkonna kohtusse kaevata. Seadus lühendab ka kohtu loata kinnipidamist kolmelt ööpäevalt kahele, alaealiste puhul ööpäevale. Mõnel puhul, nagu näiteks siis, kui tegu on organiseeritud kuritegevusega, jääb tähtaeg endiseks. Samas väikeseid

majanduskurjategijaid enam vahi alla ei võeta. Tulevikus nähakse ette elektroonilist kriminaalmenetlust.

Interfax-BNS, 07.12.2017, „Kasahstani Senat käskis võimudel inimesi pealtkuulamisest teavitada“;

Strategy2050.kz, 07.12.2017, „Сенат принял поправки в закон о модернизации основ правоохранительной деятельности“. – <https://goo.gl/jdNYgX>

KOSOVO. Novembris arreteeriti kolm Enesemääramisliikumise (Vetevendosje) parlamendiliiget (Albin Kurti, Albulena Haxhiu ja Donika Kadaj-Bujupi), kes vabatahtlikult kohtuistungile ei ilmunud. Koos parlamendiliikme Faton Topaliga süüdistati neid 2015. aastal parlamendi ründamises pisargaasiga, et takistada Montenegro piirilepingu ratifitseerimist. Albulena Haxhiu vabastati peatselt ja määrati koduaresti, kaks ülejäänut vabanesid detsembri lõpul. Jaanuaris mõisteti kõigile neljale tingimisi karistus, 14–18 kuud vangistust. Piirilepingu ratifitseerimine on siiani veninud, see nõuab 120-liikmelises parlamendis 80 saadiku toetust. Piirilepingu sõlmimise on EL seadnud eeltingimuseks, et Kosovo kodanikud saaksid viisavabalt Schengeni alas reisida. Leppe vastaste sõnul loovutatakse liiga palju maad Montenegrole. Märtsis ratifitseeris parlament lepingu täpselt nõutud 80 poolthäälega. Enesemääramisliikumise liikmed lasid neljal korral istungisaali pisargaasi, 13 parlamendiliiget eemaldati istungilt. Montenegro parlament ratifitseeris leppe juba 2015. aastal.

Balkan Insight, 24.11.2017, „Kosovo police arrest MPs for avoiding trial“. – <https://goo.gl/eedZ66>

Balkan Insight, 29.12.2017, „Kosovo court releases detained Vetevendosje MPs“. – <https://goo.gl/qgxtf>

B92, 03.01.2018, „Suspended sentences for tear-gassing Kosovo Assembly members“. – <https://goo.gl/FJFYYY>

Balkan Insight, 21.03.2018, „Kosovo parliament approves Montenegro border deal“. – <https://goo.gl/FGyj5m>

Reuters, 21.03.2018, „Kosovo parliament ratifies border deal with Montenegro after stormy session“. – <https://goo.gl/nTLahk>

Detsembris proovis 43 parlamendisaadikut tühistada sõjaroimakohtu seadust, mille riik võttis vastu 2015. aastal

USA ja ELi survele, et mõista õigust Kosovo Vabastusarmee väidetavate sõjakuritegude üle etniliste serblaste vastu aastatel 1998–1999. Selle aasta jaanuaris tehti seaduse muutmiseks uus katse. Haagis asuv sõjaroimakohtus, kus töötavad ELi liikmesriikidest, USAst ja Kanadast pärit kohtunikud, on osa Kosovo õigussüsteemist. Seni pole kohus ühtegi juhtumit veel menetlusse võtnud. Lääneriigid manitsesid seaduse tühistamisest või muutmisest hoiduma, hoiatades, et sellele oleksid tagajärjed riigi Euro-Atlandi integratsiooni vallas. Kosovo liidrid teatasid seejärel ideest loobumisest.

Balkan Insight, 22.12.2017, „Kosovo lawmakers try to scrap new war court“. – <https://goo.gl/Qy7sH9>

AP-BNS, 05.01.2018, „Viis lääneriiki hoiatas Kosovot sõjaroimakohtu seaduse muutmise eest“;

Balkan Insight, 17.01.2018, „Push to scrap special court fails again in Kosovo“. – <https://goo.gl/kRTw38>

AP-BNS, 09.02.2018, „Viis lääneriiki tervitasid otsust loobuda Kosovo sõjakohtu muutmisest“.

KREEKA. Detsembris allkirjastas valitsus Thessaloniki sadama enamusosaluse müügilepingu. Tegu on ühe osaga rahvusvaheliste kreditoridega sõlmitud kokkuleppest, millega riik kohustus oma varasid müüma. 67 protsendi suurune osalus müüdi 232 miljoni euro eest Kreeka-Vene, Prantsuse ja Saksa investorite konsortsiumile, tehingu kogumaksumus oli 1,1 miljardit eurot, sealhulgas 180 miljonit eurot investeringuid sadamasse järgmise seitsme aasta jooksul ning tulu kontsessioonileppest, mis kehtib 2051. aastani. Parlament kinnitas tehingu veebruaris. Riik on lubanud täita kõik oma kohustused kolmanda abiprogrammi uue rahaeraldise saamiseks. Kreeka on juba müünud enamusosaluse Pireuse sadamas Hiina laevandusgrupile Cosco.

Jaanuaris võttis parlament vastu järjekordse rahvusvaheliste laenuandjate nõutud reformipaketi, 1500-leheküljelist eelnõu toetas 154 seadusandjat, vastu oli 141.

AFP-BNS, 21.12.2017, „Kreeka riik müüs enamusosaluse Thessaloniki sadamas“;

Kathimerini English Edition, 22.02.2018, „Greece approves port sale in Thessaloniki”. – <https://goo.gl/17Zve8>

Reuters, 15.01.2018, „Greek parliament approves more bailout reforms despite protests”. – <https://goo.gl/Ewgj9v>

Jaнварis piiras parlament Traakias tegutsevate islamikohtute volitusi. Traakias elab üle 100 000 Kreeka muslimi. Kreeka on ainus ELi riik, kus tegutsevad šariaadikohtud. Ligi sada aastat kehtinud seaduse alusel lahendasid Traakias islami-kogukonna liikmete tsiviilhagisid islami-kohtud, nüüdsest võivad need lahendada vaidlusi perekonnaõiguse vallas (lahutuse, laste hooldusõiguse ja pärandiasju) ainult poolte nõusolekul. Vastasel juhul antakse asi ilmalikku kohtusse. Eelnõu algatati pärast Euroopa Inimõiguste Kohtusse jõudnud pärandivaidlust, mille esitas Komotini elav islamiusuline naine. Türgi välisminister väljendas muudatuse pärast muret ning kahetsust, et ei konsulteeritud muftidega, Kreeka ametkonna vastuses tõdeti, et tegemist on riigi siseasjaga.

Kathimerini English Edition, 09.01.2018, „Sharia courts' powers to be limited”. – <https://goo.gl/Ud8HC5>

Deutsche Welle, 10.01.2018, „Greece limits Islamic Sharia law courts for Muslim minority”. – <https://goo.gl/m9nnbE>

Kathimerini English Edition, 11.01.2018, „Foreign Ministry brushes off Turkish criticism over Sharia law legislation”. – <https://goo.gl/47PPJ5>

Märtsi algul seadustas parlament kanepi raviotstarbelise kasvatamise ja tootmise, mida tohivad teha litsentsitud ettevõtjad. Valitsus loodab nii meelitada riiki investee-ringuid. Üle tosina ELi riigi on ravikanepi kasutamise seadustanud.

Kathimerini English Edition, 01.03.2018, „House approves production of pharmaceutical cannabis”. – <https://goo.gl/w8FT4D>

LEEDU. Novembris võttis Seim vastu nn Magnitski seaduse, millega keelatakse riiki sisenemine välismaalastel, keda seostatakse korruptsiooni, rahapesu või inimõiguste rikkumisega. Seaduse poolt hääletas 91 seimiliiget. Venemaa vanglas surnud advokaadi Sergei Magnitski juhtumist inspireeritud seaduse algatas konservatiiv Gabrielius Landsbergis. Mõni

kuu hiljem võttis ka Läti Seim vastu otsuse, milles kutsus valitsust üles kehtestama sanktsioonid Sergei Magnitski jutumiga seotud isikutele. Sarnased seadused on vastu võetud Eestis, Kanadas ja USAs.

Seimas of the Republic of Lithuania, 16.11.2017, „Seimas expanded the legal basis for banning aliens from Lithuania”. – <https://goo.gl/MKPFkX>

BNS, 08.02.2018, „Läti Seim palus kehtestada Magnitski nimekirjas olijatele sanktsioonid”.

Novembris muutis Seim jälle põllumajandusmaa ostmise seadust. Muudatused said 62 poolt- ja 12 vastu-häält, 33 seimiliiget jättis hääletamata. Kaotatakse senised piirangud, mille tõttu Euroopa Komisjon algatas rikkumismenetluse, ja mis takistasid Leedu liitumist Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooniga. Seni kehtinud sätted kehtestasid põllumajandusmaa omandamiseks nn kaitsemeetmed, nt oli maa ostmise eeltingimuseks eraisikute puhul vähemalt kolmeaastane töökogemus põllumajanduses ja neil pidi olema ka vastav haridus. Juriidilised isikud pidid saama põllumajandustegevusest tulu, mis moodustas vähemalt 50 protsenti ettevõtte kogutulust. Muudetud seadus sätestab, et isik või juriidiliselt seotud isikud võivad omandada maad Leedu territooriumil, kuid nende riigilt omandatud põllu-majandusmaa kogupindala ei tohi ületada 300 hektarit, riigilt ja eraisikutelt kokku 500 hektarit. Piirang ei kehti, kui maad kasutatakse loomakasvatuseks ja see tegevus vastab kehtestatud tingimustele. Maaostuks on vaja Leedu Maateenistuse luba, kes kontrollib selle tingimustele vastavust. Kui põllumajandustegevusest huvitatud maaostjaid ei leidu, võib maad müüa ka teistel alustel.

Seimas of the Republic of Lithuania, 23.11.2017, „Seimas adopted the Law on the Acquisition of Agricultural Land”. – <https://goo.gl/4F84aE>

Jaнварis loobus mandaadist seksuaalses ahistamises süüdistatav seimiliige Keştutis Pūkas, kelle mandaadi äravõtmist Seim sel ajal arutama hakkas. Konstitutsioonikohus otsustas, et Pūkas rikkus põhiseadust ja

saadikuvannet, ahistades väidetavalt oma assistenti ja teisi sellele kohale kandideerinud naisi. Eelnevalt oli Seimi erikomisjon jõudnud järeldusele, et Pükas õõnestas naisassistendi ja sekretäri-assistendi kohale kandideerinud naiste väärikut „tegude, sõnade ja mitteverbaalse suhtlusega” ning diskrimineeris naisi nende sotsiaalse staatuse pinnalt. Seim tühistas detsembris Pükase saadikupuutumatus, et prokuratuur saaks esitada talle kahtlustuse seksuaalses väärkohtlemises ja tulirelvade seadusevastases hoidmises.

Viimaste kuude jooksul on seksuaalse ahistamisega seotud skandaale, milles süüdistati valitsus- või parlamendiliikmeid, ette tulnud mitmel pool maailmas, sh USAs, Venemaal, Suurbritannias jm.

BNS, 19.12.2017, „Kohus: Leedu seimisaadik Pükas rikkus põhiseadust”;

BNS, 12.01.2018, „Seksuaalses ahistamises süüdistatav Leedu saadik loobus mandaadist”.

Märtsis võttis Seim vastu kõrghariduse ja teaduse seaduse muudatused, millega nähakse ette võimalus toetada välismaal kõrgkoolides õppijaid. Selleks on kavas suunata Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarvesse igal aastal vähemalt 100 000 eurot. Seadusemuudatusi toetas 107 seimiliiget, vastuhääli ei antud. Toetust võivad taotleda Leedu kodanikud, samuti Leedu elamisloaga või Leedus töötavad ELi liikmesriikide ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riikide kodanikud ja nende pereliikmed ning ka alalist elamisõigust omavad välisriikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud. Muudatused tingis soov pakkuda alternatiivi välismaal õppelaenu võtmisele, et lihtsustada tudengitel kodumaale naasta.

Seimas of the Republic of Lithuania, 22.03.2018, „Persons studying in Higher Education Institutions outside Lithuania will be eligible for support”. – <https://goo.gl/15ZrYZ>

LÕUNA-AAFRIKA VABARIIK. LAVi konstitutsioonikohus otsustas detsembris, et parlament rikkus kollektiivselt põhiseadust, sest ei võtnud vastutusele riigi raha isikliku elamu renoveerimiseks

kasutanud presidenti Jacob Zumat. Parlamendile heideti ette suutmatust kehtestada reeglid presidendi ametist kõrvaldamiseks ning kohustati täiendama kodukorda, et edaspidi täidetaks põhi-seadusest tulenevaid kohustusi tõrgeteta. Parlament nõustus kohtu otsusega. Veebruaris, kui parlament valmistus hääletama presidendile umbusalduse avaldamise küsimuses, esitas president Jacob Zuma tagasiastumispalve. Tagasiastumine jõustus kohe ning uueks presidendiks valis parlament Cyril Ramaphosa.

The Parliament of the Republic of South Africa, 29.12.2017, „Parliament statement on Constitutional Court judgment on alleged failure by National Assembly speaker to hold President accountable”. – <https://goo.gl/aASRQv>

The Parliament of the Republic of South Africa, 15.02.2018, „Speaker receives letter of resignation from President Zuma”. – <https://goo.gl/HSN1At>

AFP-BNS, 15.02.2018, „LAV-i parlament valis Cyril Ramaphosa presidendiks”.

LÄTI. Detsembris võttis Seim vastu seaduse, millega kehtestati 2019. aastast kohustuslik tervisekindlustus. Kõik elanikud saavad riigilt tervishoiu miinimumpaketi – erakorralise ja sünnitusabi, perearsti teenused ja ühiskonnale ohtlike haiguste ravi. Tervisekindlustuse täispaketi saamiseks on kolm võimalust. Sotsiaalmaksu maksjad saavad selle automaatselt, samuti maksab riik kinni laste, tudengite, pensionäride, töötute ja invaliidide tervisekindlustuse. Kes sellesse rühma ei kuulu ja makse ei maksa, peab tervisekindlustuse eest tasuma ise. 2018. aastal on see üks, siis kolm ja edasi viis protsenti miinimumalgast, kusjuures tasuda tuleb ka eelneva kahe aasta eest. 2020. aastaks on kavas suurendada tervishoidu suunatav raha nelja protsendini sisemajanduse kogutoodangust.

ERR Uudised, 14.12.2017, „ERR Riias: Lätis hakkab kehtima kohustuslik tervisekindlustus”. – <https://tinyurl.com/ycfuo5o9>

Märtsis võttis Seim vastu haridus- ja üldharidusseaduse muudatused, mis näevad ette järk-järgulist üleminekut lätikeelsele keskkaridusele alates 2019.

aasta 1. septembrist; üleminekuperiood lõpeb 2021/2022. õppeaastal. Muudatused kiideti 100-kohalises Seimis heaks 58 poolt- ja 13 vastuhäälega. Juba eelmisel aastal otsustati, et abiturientide riigieksamid toimuvad sel aastal ainult läti keeles. 2019. aastast peab õpetama 1.–6. klassis vähemalt 50 protsenti õppeainetest läti keeles. 7.–9. klassis 80 protsenti ning 9. klassi lõpueksamid toimuvad läti keeles. Alates 2021/2022. õppeaastast õpetatakse 10.–12. klassis kõiki üldaineid ainult läti keeles, rahvusvähemuse kultuuri ja keelega seotud õppeaineid õpetatakse edasi emakeeles. Venekeelsete elanike seas pahameelt tekitanud haridusreformi ettepaneku tegi 2017. aastal haridus- ja teadusminister Kārlis Šadurskis.

ERR Uudised, 22.03.2018, „Lāti Seim kiitis lõplikult heaks ülemineku lätikeelsele haridusele“. – <https://goo.gl/EZNvXG>

Latvijas Republikas Saeima, 22.03.2018, „Saeima supports transition to Latvian as the only language of instruction in schools“. – <https://goo.gl/B7R54p>

MAKEDOONIA. Jaanuaris võttis 120-kohaline parlament 69 poolthäälega vastu seaduse, mis tagab albaania keelele ametliku riigikeele staatuse. See oli eelmisel aastal Makedoonia albaanlaste parteide tingimuseks, et ühineda valitseva sotsiaaldemokraatide koalitsiooniga. Opositsiooniline VMRO-DPMNE partei oli muudatuse vastu, nimetades seda põhiseadusevastaseks ega osalenud hääletusel. President Gjorge Ivanov pani seadusele veto, kuid märtsis võttis parlament seaduse 64 poolthäälega uuesti vastu. Parlamendi juures avaldas mõnisada inimest seaduse vastu meelt, kuid protesti-aktsioon möödus suuremate vahejuhtumiteta. Albaanlased moodustavad umbes veerandi riigi kahest miljonist elanikust. Peamiseks ametlikuks keeleks riigis on Makedoonia keel, albaania keelt on seni saanud asjaajamises kasutada piirkondades, kus vähemus moodustab vähemalt viiendiku elanikkonnast. Nüüd laiendati albaania keele kasutust üle kogu riigi.

Balkan Insight, 11.01.2018, „Macedonia passes Albanian language law“. – <https://tinyurl.com/y7e8f4zy>

Balkan Insight, 17.01.2018, „Macedonia president vetoes language law“. – <https://tinyurl.com/y9hlepqj>

Balkan Insight, 14.03.2018, „Macedonia adopts Albanian language law amid scuffles“. – <https://tinyurl.com/y78k5lrb>

Jaanuaris ratifitseeris parlament sõpruslepingu Bulgaariaga, millest loodetakse lõppu ajaloolisele rivaalitsemisele. Mõlemad riigid loobuvad lepinguga vastastikustest territoriaalsetest nõudmistest ning Bulgaaria lubab toetada Makedoonia püüdlusi ELi ja NATO-ga liitumisel. Kavas on moodustada komitee ühise mineviku objektiivseks läbivaatamiseks, mis võib viia muudatusteni mõlema riigi kooliprogrammides.

AP-BNS, 15.01.2018, „Makedoonia ratifitseeris sõpruslepingu Bulgaariaga“.

MEHHIKO. 2017. aasta detsembris võtsid Kongressi esindajatekoda ja Senat vastu sisejulgeolekuseaduse, millega anti sõjaväele õigus täita politsei funktsioone, mida nad on tegelikult viimase aastakümne jooksul teinudki – korraldanud haaran- guid, jälitanud ja pidanud kinni kahtlus- aluseid ning patrullinud maanteedel kontrollpunktides. Seaduse toetajate sõnul peab sõjavägi jääma tänavatele, et võidelda kuritegelike jõukudega, kuna kohalikud politseijõud seda ei suuda või on korrump- peerunud. Seadus võimaldab sõjaväel tegutseda ainult aastase perioodi kaupa, mida on võimalik uuendada, ja ainult neis osariikides, mille kohta president on andnud hinnangu, et kohalikud politsei- jõud ei tule oma ülesannete täitmise- ga toime. Kriitikute väitel suurendab seadus aga sõjaväevõimu kuritarvituste ohtu. Senatis toetas seda 71, vastu oli 34 liiget, Esindajatekojas oli poolt 262 ja vastu 25 liiget.

AP-BNS, 01.12.2017, „Mehhiko Esindajatekoda andis sõjaväele õiguse tegutseda politseina“;

The Yucatan Times, 18.12.2017, „Mexico passes Law of Internal Security“. – <https://tinyurl.com/y8basv56>

MOLDOVA. Detsembris võttis 101-liikmeline parlament 61 poolthäälega vastu uue meediaseaduse eelnõu, millega mh sooviti keelata Venemaa propaganda. Eelnõus sätestati, et eetrisse ei lasta poliitika- ja uudistesasteid, mille päritoluriik pole ratifitseerinud piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooni. President Igor Dodon keeldus seadust allkirjastamast. Detsembris võttis parlament seaduse uuesti vastu, president pöördus seepeale konstitutsioonikohtusse, kuid kohus otsustas, et seadus jõustatakse. Parlament on juba mitmel korral palunud konstitutsioonikohtul presidendi volitused ajutiselt peatada, tema volitused lähevad sel juhul üle parlamendi esimehele või peaministrile. Venemaa süüdistas seejärel Moldovat Vene meedia diskrimineerimises. Jaanuaris tegid Euroopa-meelsed parlamendiliikmed avalduse, milles süüdistasid Venemaad sekumises riigi siseasjadesse ning nõudsid Moldova parteide rahastamise lõpetamist.

Balkan Insight, 08.12.2017, „Moldova leaders battle over Russian broadcast ban”. – <https://tinyurl.com/yc4v5zbz>

Balkan Insight, 18.12.2017, „US urges Moldova to tackle Russian propaganda”. – <https://tinyurl.com/yd4hb4s3n>

Interfax-BNS, 04.01.2018, „Dodon pöördus Vene propaganda tõkestamise seadusega põhiseaduskohtusse”;

Balkan Insight, 25.01.2018, „Moldova MPs accuse Russia of interference”. – <https://tinyurl.com/y872j713>

POOLA. Detsembris allkirjastas president Andrzej Duda parlamendis vastu võetud kohtute sõltumatust vähendavad seadused, mida EL soovitas mitte välja kuulutada. Kohtusüsteemi ja kohtunikekogu puudutavate reformide esialgsetele versioonidele pani president 2017. aasta juulis veto. Ülemkohut puudutav seadus langetab kohtunike pensioniiga meestel 70-lt 65-le ja naistel 60-le, et vabaneda enne 1989. aastat kommunistlikule režiimile allunud kohtutes töötanud kohtunikest. President võib erandkorras lubada neil 70. eluaastani töötada. Parlamendile anti õigus määrata riikliku kohtunikekogu liikmeid, kelle ülesanne on kaitsta kohtuvõimu sõltumatust ja teostada kontrolli ülemkohtu üle.

Varem valisid selle koosseisu kohtunikud ise. Euroopa Komisjon käivitas Poola asjus õigusriigialaseid rikkumisi käsitleva ELi lepingu 7. artikli, tuues põhjenduseks, et viimase kahe aasta jooksul vastu võetud 13 seadust on loonud olukorra, kus valitsus saab süstemaatiliselt sekkuda kohtuorganite koosseisu, võimu juhtimisse ja toimimisse. Artikli 7 lõike 1 kohaselt saab ELi Nõukogu teha liikmesriigile ametliku hoiatuse. Selleks on vaja, et otsuse poolt oleks 28 liikmesriigist 22. Artikli 7 lõiked 2 ja 3 annavad võimaluse karistusmeetmeteks, sh ka hääleõiguse peatamiseks. Samas eeldab artikli 7 lõige 2 liikmesriikide ühehäälsel otsust ning osa riike Poola karistamist ei toeta. Märtsis lubasid Poola võimul olevad konservatiivid teha kohtureformides mõningaid muudatusi.

AFP-BNS, 08.12.2017, „Poola parlament kiitis heaks uued kohtureformid”;

ERR Uudised, 21.12.2017, „Poola president allkirjastas Brüsseli kriitikat pärvinud seadused”. – <https://tinyurl.com/ya88rkpy>

AFP-BNS, 22.03.2018, „Poola plaanib kohtureformides muudatusi”.

Veebruaris kiitis Senat 57 poolt- ja 23 vastuhäälega heaks seaduse, milles lubatakse määrata rahatrahv või kuni kolmeaastane vangistus Poola või välisriigi kodanikule, kes nimetab Natsi-Saksamaa surmalaagreid Poola surmalaagriteks ning karistada isikut, kes omistab Poola riigile või rahvale süü või kaassüü kuritegude eest, mille pani toime Natsi-Saksamaa. Seim kiitis eelnõu heaks juba varem. Iisrael on eelnõu suhtes avaldanud täielikult eitava seisukoha, pahameelt on väljendanud ka USA. Poola välisministri Jacek Czaputowiczi hinnangul on Iisrael eelnõu üle tõlgendanud.

AFP-STT-BNS, 01.02.2018, „Poola Senatis kiideti heaks niinimetatud holokaustieelnõu”;

The Knesset, 28.02.2018, „Foreign Affairs and Defense Committee discusses Polish „Holocaust law”, MK Dichter, chairman: „We will do everything to eliminate this crime””. – <https://tinyurl.com/yca2xqyg>

AFP-AP-BNS, 06.02.2018, „USA on pettunud Poola presidendi otsuses holokaustiseadus jõustada”.

PRANTSUSMAA. 2017. aasta lõpul otsustas parlament keelata riigis ja selle ülemereterritooriumitel nafta ja gaasi tootmise alates 2040. aastast, mil ei anta uusi fossiilkütuste kaevandamise lube ega pikendata olemasolevaid, plaanitakse keelata ka diisel- ja bensiinautode müük. Prantsusmaa impordib suurema osa oma fossiilkütustest ja riigis toodetakse aastas vaid 815 000 tonni naftat, näiteks Saudi Araabias on see mõne tunni toodang. Väidetavalt on Prantsusmaa esimene riik, mis on sellise otsuse langetanud.

AFP-BNS, 20.12.2017, „Prantsusmaa keelab 2040. aastast naftatootmist“;

Legifrance, „LOI n° 2017-1839 du 30 décembre 2017 mettant fin à la recherche ainsi qu'à l'exploitation des hydrocarbures et ...“. – <https://tinyurl.com/y962cxnf>

RUMEENIA. Detsembris kiitsid Saadikutekoda ja Senat heaks kolm kohtusüsteemi ümberkorraldavat justiitsreformi eelnõu, mis opositsiooni hinnangul piiravad kohtunike sõltumatust ja nõrgendavad võitlust korrupsiooniga. Muudatuste vastu on korduvalt toimunud tuhandete osavõtjatega meelevaldused. Justiitsreformi vastu on ka EL ja USA ning president Klaus Iohannis. Konstitutsioonikohus otsustas jaanuaris, et seadused on põhiseadusega vastuolus. Parlament võttis seadused muudatustega vastu, opositsiooniparteid vaidlustasid need märtsis uuesti konstitutsioonikohtus, väites, et need sisaldavad kokku 37 põhiseadusega vastuolus olevat paragrahvi. Näiteks võetakse seaduseelnõudega presidendilt õigusi nimetada ametisse kõrgema kassatsioonikohtu juhte.

Balkan Insight, 21.12.2017, „Romania MPs pass controversial Justice Bill despite warnings“. – <https://tinyurl.com/yabq7wlo>

Nineoclock, 20.03.2018, „The three Laws on Justice have been adopted by the plenum of the Deputies' Chamber. lordache: the amendments are in compliance with the decisions of the Venice Commission“. – <https://tinyurl.com/y9k43sr8>

The Romania Journal, 29.03.2018, „PNL, USR challenge the justice laws to the Constitutional Court again“. – <https://tinyurl.com/yd8ex89f>

SAKSAMAA. Jaanuaris kiitis Bundestag ülekaalukalt heaks ettepaneku luua voliniku ametikoht, mille täitja hakkab koordineerima antisemitismi vastu suunatud riiklikke algatusi. Volinikku hakkavad valima sõltumatud eksperdid. Ekspertide kogu tegi soovitusel luua voliniku ametikoht pärast seda, kui Saksamaal esines Palestiina-meelsetel protestidel antisemitlikke intsidente.

AP-BNS, 18.01.2018, „Saksamaa loob antisemitismi vastase voliniku ameti“;

Deutsche Welle, 18.01.2018, „Opinion: Germany's anti-Semitism commissioner sad but overdue“. – <https://tinyurl.com/ybh5vs6y>

Märtsis valis parlament Angela Merkeli neljandaks ametiajaks liidukantsleriks. Bundestagi seadusandjad andsid Merkeli ametisse kinnitamisel 364 poolt- ja 315 vastuhäält, üheksa liiget jäi erapooletuks. Koos Merkeliga astus ametisse Kristlik-Demokraatliku Liidu (CDU), selle sõsarpartei Kristlik-Sotsiaalse Liidu (CSU) ja sotsiaaldemokraatide (SPD) koalitsioonivalitsus. Kantsleri jaoks tähendas see ligi pool aastat kestnud vaevarikka protsessi lõppu. Merkel üritas septembri parlamendivalimiste järel esmalt valitsust moodustada Vaba Demokraatliku Partei ja rohelistega, kuid see nurjus ning ta oli sunnitud pöörduma SPD poole, kes oli esialgu lubanud opositsiooni minna. Koalitsioon loodi peamiselt soovist vältida ennetähtaegseid valimisi. Koalitsioonilepe on 177 lehekülje pikkune, selle kesksel kohal on Euroopa Liit. Parteid on otsustanud toetada Prantsuse presidendi Emmanuel Macroni reformialgatust. Vajalikuks peetakse tugevdada ELi välis- ja kaitsepoliitikat ja pooled on nõus suurendama Saksamaa panust ELi eelarves. Toetatakse ka Euroopa Valuutafondi loomist. Saksamaale saabuvate põgenike ja migrantide aastast vastuvõtuvarvu piiratakse umbes 200 000 inimesega, nagu on pikka aega nõudnud CSU.

AFP-BNS, 14.03.2018, „Saksa parlament valis Merkeli neljandat korda liidukantsleriks“.

SOOME. 2017. aasta lõpul võttis Eduskunta vastu alkoholiseaduse muudatused, millega tõsteti toidupoes müüdava alkoholi lubatud alkoholisisaldust 5,5 mahuprotsendini (seni oli lubatud 4,7). Seadus võeti vastu 124 poolt- ja 65 vastuhäälega ning see jõustus 2018. aasta märtsist. Kaotati ka nõue, et toidupoodides ja kioskites müüdadavad alkohoolsed joogid peavad olema kääritatud. Alkoholipoodide lahtiolekuaegu pikendati kella üheksani õhtul.

Eduskunta, „Alkoholiilain kokonaisuuistus“. – <https://tinyurl.com/h6ob66h>

Eduskunta, 19.12.2017, „Eduskunta hyväksyi alkoholilain äänin 124-65“. – <https://tinyurl.com/y78zpnzw>

STT-BNS, 19.12.2017, „Soome lubab märtsist toidupoodides müüa veidi kangemaid jooke“.

Veebruaris võttis Eduskunta vastu emadusseaduse. Kodanikualgatuslikku eelnõu toetas 122, selle vastu oli 42 seadusandjat. Fraktsioonid andsid hääletuse vabaks, vastu olid mitme fraktsiooni liikmed, üksmeelselt olid vastu kristlikud demokraadid. Seadus sätestab, et sama-sooliste naispaaride soovil registreeritakse juba raseduse ajal last ootava ema kõrval ka teine partner emana. Siiani sai teda lapsevanemaks registreerida alles pärast sündimist adopteerimise teel, kuid näiteks kui sünnitaja suri, jäi laps vanemateta. Tegemist on teise seaduseks saanud kodanikualgatusega Soomes. Seadus peaks jõustumata 2019. aasta kevadel.

Yle Uutiset, 28.2.2018, „Naisparien elämä helpottumassa: Eduskunta äänesti äitiyslain hyväksymisen puolesta“. – <https://tinyurl.com/y7667spk>

Eduskunta, „Äitiyslaki“. – <https://tinyurl.com/yce7376z>

SUURBRITANNIA. Parlament on menetlenud riigi EList lahkumise seadust. Brexiti-seadus on üks neist, mis valmistavad ette riigi lahkumist EList 2019. aasta märtsis. Detsembris otsustasid alamkoja seadusandjad, et kokkulepe ELiga vajab jõustumiseks parlamendi heakskiitu. See jätab seadusandjatele võimaluse ka Brexiti veto panna. Otsust toetas 309 saadikut, vastu oli 305. Opositsiooni nõudmist, mis lisati EList lahkumise seadusesse,

toetasid ka mitmed konservatiivse partei seadusandjad. Detsembri algul jõudsid EL ja Suurbritannia põhimõttelisele kokkuleppele kolmes valdkonnas – ELi kodanike õigused Suurbritannias ja Briti kodanike õigused ELi 27 liikmesriigis, lahutusrarve ja Põhja-Iirimaa piir. EL on teatanud, et lahkumisläbirääkimised tuleb lõpule viia hiljemalt 2018. aasta oktoobriks. Jaanuaris kiitis Suurbritannia alamkoda 324 poolt- ja 295 vastuhäälega Brexiti-seaduse heaks ja saatis edasi lordidekotta. Brexiti-seadus tühistab 1972. aastal vastu võetud Euroopa Liitu astumise seaduse. Alamkoja liikmed esitasid üle 500 muudatuse, mida arutati üle 80 tunni. Märtsi lõpuks läbis eelnõu lordidekojas menetlemise komisjonis. Lordid on lubanud eelnõu tunduvalt muuta.

BNS, 14.12.2017, „Hääletustulemuses pettunud May lubab Brexiti teoks teha“;

AFP-BNS, 17.01.2018, „Briti parlamendi alamkoda kiitis heaks Brexiti-seaduse“;

The Guardian, 29.01.2018, „EU withdrawal bill needs major rewrites, Lords committee says“. – <https://tinyurl.com/ybv9e9yq>

AFP-BNS, 08.02.2018, „Soros annetas Brexiti-vastasele kampaaniale 400 000 naela“;

Parliament, 29.03.2018, „Lords examines EU (Withdrawal) Bill“. – <https://tinyurl.com/y6vt24sv>

Jaanuaris otsustasid alamkoja liikmed, et kuna parlamendihoone on amortiseerunud ja tulekahjuoht suur, tuleb järgmise kümnendi jooksul Westminsteri palees teha kapitaalremont ja selleks ajaks välja kolida. Otsuse poolt oli alamkojas 236 liiget, vastu 220. Renoveerimine maksaks vähemalt 3,5 miljardit naela. Parlament peab remondi ajaks umbes kuueks aastaks mujale kolima, mida pole juhtunud 1941. aastast saadik. Plaani kohaselt toimub kolimine 2025. aastal. Westminsteri palees töötab umbes 8000 ning seda külastab miljon inimest aastas. Veebruaris nõustus kolimisega ka lordidekoda.

The Guardian, 31.01.2018, „MPs set to leave Houses of Parliament for £3.5bn restoration“. – <https://tinyurl.com/ya95z6y6>

AFP-BNS, 07.02.2018, „Briti ülemkoda nõustus parlamendihoone renoveerimiseks välja kolima“.

TAANI. Parlament suurendas esmakordselt pärast külma sõja lõppu riigi kaitsekulutusi. Järgmise viie aasta jooksul on kavas suurendada kaitsekulutusi 20 protsenti, 2023. aastaks 4,8 miljardi krooni (üle 600 miljoni euro) võrra, 1,3 protsendini riigi SKTst. Kavas on tähelepanu pöörata küberjulgeolekule, hoogustada värbamist ja luua 4000 sõdurist koosnev üksus, mille ülesanne on tõrjuda Läänemeres võimalikku Venemaa-ohtu. Peaminister Lars Løkke Rasmusseni sõnul on Venemaa oht reaalne.

The Independent, 11.10.2017, „Denmark to increase defence spending by 20% in response to Russian military activity in Europe”. – <https://tinyurl.com/y9y2f55u>

The Defense Post, 29.01.2018, „Danish lawmakers approve 20% defense spending increase”. – <https://tinyurl.com/y9ogrvxo>

TÜRGI. Jaanuaris pikendas parlament valitsuse ettepanekul kolme kuu võrra riiklikku eriolukorda, mis kehtestati pärast 2016. aastal toimunud ebaõnnestunud riigipöördekatset. Eriolukord lubab valitsusel väljastada seadusi parlamendi heakskiiduta ja lihtsamini kinni pidada inimesi, keda kahtlustatakse seotuses riigipöördekatse korraldajate või terrorirühmitustega. Riik on puts'i järel vahistanud umbes 50 000 inimest ja vallandanud avalikust teenistusest üle 110 000 inimese. Kriitikud süüdistavad valitsust eriolukorras saadud volituste väärkasutamises.

AP-BNS, 18.01.2018, „Türgi parlament pikendas riiklikku eriolukorda 19. aprillini”.

Märtsis kiitis parlament heaks valimis-seaduse muudatused, mis kriitikute hinnangul annavad eelise presidendi võimuparteile. 26 punktist koosnev eelnõu kiideti heaks öö läbi kestnud istungil, mille käigus läksid võimupartei ja opositsiooni liikmed kähmlema. Eelnõuga tühistatakse valimisliitude keeld, mis võimaldab Öigluse ja Arengu Parteil ning Rahvusliku Liikumise Parteil moodustada valimisliit ja pääseda järgmisse parlamenti ka juhul, kui emb-kumb partei eraldi peaks jääma alla 10-protsendilist valimiskünnist. Kriitikat pälvis samuti muudatus,

millega lubatakse edaspidi arvestada tembeldamata valimisseadeid. 2019. aasta novembris toimuvad parlamendi- ja presidendivalimised esmakordselt ühel ajal. Valimiste järel jõustub täitevvõimu koondumine presidendi kätte.

AFP-BNS, 13.03.2018, „Türgi parlament kiitis heaks valimisseaduse muudatused”;

Hürriyet Daily News, 13.03.2018, „Turkish Parliament passes controversial law on election alliances amid brawl”. – <https://tinyurl.com/yd3kctj3>

Märtsis võttis parlament vastu seaduse, millega antakse raadio- ja telenõukogule voli blokeerida internetis edastatavaid saateid. Nüüdsest peavad internetiplatvormid taotlema saadete edastamiseks luba ning nõukogu võib neid trahvida ja ülekandeid tõkestada. Kriitikute sõnul seab see ohtu väljendusvabaduse. Opositsiooni sõnul tähendab see, et kaebuste esinemisel võib blokeerida näiteks Netflix'i ja YouTube'i. 2017. aasta aprillist on Türgis blokeeritud Wikipedia, sest võimude väitel ei kõrvaldanud see terrorit propageerivat ja Türgit terroristidega koostöös süüdistatavat sisu.

AFP-BNS, 22.03.2018, „Türgi parlament andis telenõukogule volituse veebisaitide blokeerida”.

UKRAINA. Jaanuaris võttis Ülemraada vastu eelnõu, mis näeb ette riigi idaosas Donbassis separatistide kontrolli all olevate alade taasliitmise Ukrainaga. Sätestati, et Donetsk'i ja Luganski piirkond on agressorriigi Venemaa ajutise okupatsiooni all ning nende taasühendamiseks Ukrainaga võib kasutada sõjalist jõudu. Ägedate vaidluste järel vastu võetud seaduses ei mainita Prantsusmaa ja Saksamaa vahendusel vastu võetud Minski rahulepet, mis nõuab Ukrainalt separatistlike piirkondade autonoomia seaduse vastuvõtmist ja võitlejatele amnestia andmist. Donbassi terroritõrjeoperatsioon katkestatakse ja riigi julgeoleku tagamise meetmed rakendatakse presidendi otsusega.

AP-BNS, 18.01.2018, „Ukraina raada võttis vastu Donetsk'i ja Luganski taasliitmise eelnõu”;

Interfax-BNS, 23.02.2018, „Ukraina alustas terroritõrjeoperatsiooni formaadi muutmist”.

Märtsis võttis Ülemraada riigipöörde-katses kahtlustatud saadikult Nadia Savtšenkolt puutumatus ja andis loa tema vahistamiseks, mida tehtigi varsti pärast hääletust Ülemraada hoones. Prokuratuuri kinnitusel on võimudel ümberlükamatuid tõendeid, et Savtšenko isiklikult kavandas terroriakti ja andis oma kaasosalistele sellega seotud käske. Peaprokurör näitas enne hääletust videot, kus Savtšenkot ja tema kaasvõitlejat meenutavad isikud arutavad plaani korraldada Ülemraadas terrorirünnak võimuhaaramise eesmärgil. Väidetavalt oli Savtšenko plaanis hävitada kahe granaadiga kaks parlamendisaali looži, tulistada miinipildujast parlamendi kuplit ja automaatidest neid, kes ellu jäid. Savtšenko on teinud vastuolulisi avaldusi, kuid otsest terroriplaani ta eitab. Savtšenko hinnangul on Ukraina praegused juhid korrumppeerunud ja nad tuleb asendada. Savtšenko kuulutas pärast kohtu alla andmist välja näljastreigi.

ERR Uudised, 22.03.2018, „Ukraina Ülemraada võttis Savtšenkolt puutumatus ja ta vahistati”. – <https://tinyurl.com/y8bu7dge>

Interfax-BNS, 23.03.2018, „Savtšenko kuulutas kohtus välja näljastreigi”.

VENEMAA. Novembris võtsid Venemaa parlamendisaadikud vastu seadusemuudatused, mis näevad ette välismeedia teatud tingimustel välisagendiks nimetamist. Välisagendiks peab end registreerima välisrahastust saav rahvusvaheline meediaorganisatsioon (näiteks puudutab see Ameerika Häält ja raadiot Vaba Euroopa / Raadio Vabadus (RFE/RL)). Välisriikide meediakanalid peavad end igasuguses asjaajamises nimetama välisagendiks ja alluma põhjalikule personali

ja rahastamise kontrollile. Vastavat meedet rakendati varem Venemaal tegutsevate vabaihenduste puhul. Muudatuste poolt hääletas Riigiduumas 409 seadusandjat 450-st. Järgnevalt keelati RFE/RLi ja Ameerika Hääle esindajatel viibimine Riigiduumas ja Föderatsiooninõukogus. Seadus on vastuseks USA nõudele registreerida seal välisagendina Venemaa riiklik telekanal Russia Today (RT). USA luureameti väitel oli RT üks Kremli kanalitest, mille abil üritati sekkuda USA 2016. aasta presidendivalimistesse. Venemaa eitab sekkumist ja on väljendanud valmisolekut lõpetada meediakeeldude sõda USAga.

AFP-BNS, 15.11.2017, „Vene seadusandjad hääletasid välisagendi eelnõu poolt”;

AFP-BNS, 25.11.2017, „Putin allkirjastas „välisagentide” meediaseaduse”;

Interfax-BNS, 06.12.2017, „Vene Riigiduumas keelas RFE/RL-i ja Ameerika Häälle duumas viibimise”;

Interfax-BNS, 13.12.2017, „Moskva: lõpetaks Washingtoniga selle keeldude sõja”.

Detsembris võtsid Riigiduumas ja Föderatsiooninõukogu vastu kriminaalseadustiku muudatused, millega karmistati loomapiinajate karistusi. Seni oli looma sadistliku piinamise ja tapmise eest võimalik määrata kuni pool aastat vangistust, nüüd võib määrata trahvi kuni 80 000 rubla (umbes 1185 eurot) või kuni kolmeaastase vanglakaristuse. Rühmaviisilise loomapiinamise, alaealise juuresolekul toimunud, erilisel sadistliku, avalikult näidatud (sh meedias) või mitme looma piinamise eest võib määrata kuni viie aasta pikkuse vanglakaristuse.

Interfax-BNS, 13.12.2017, „Venemaal hakatakse loomapiinajaid vangistama”;

TASS, 20.12.2017, „Putin signs animal cruelty law”. – <https://tinyurl.com/y8jfxdpj>